

EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ

Editör

Prof. Dr. Taner ALTUN

EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ

Editör

Prof. Dr. Taner ALTUN

Yazarlar

Ahmet GÜLAY - Aybüke BAŞTÜRK - Bahar CANDAS - Beyzanur ŞAT - Derya KELLEÇİ
Efe BAŞTÜRK - Fatih KOCA - Gamze TUTİ - Gürhan BEBEK - Mehmet KOKOÇ
Melihcan AKGÜL - Miraç BAKKALOĞLU - Mükremin DURMUŞ - Özgür Can CAVDAR
Salih AKYILDIZ - Sena KILIÇ - Taner ALTUN - Zehra Nur KOYNOĞLU
Zühal DİNÇ ALTUN

ISBN: 978-625-382-420-4

E-ISBN: 978-625-382-421-1

DOI: 10.54637/vizetek.9786253824211

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap, basılı ve elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Eylül, 2026

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

ÖNSÖZ

Bilindiği gibi eğitim, yalnızca bilgi aktarma süreci değil, insanı anlama, geliştirme ve geleceği biçimlendirme çabalarının bilimsel bir temelde yürütüldüğü, insanın ve toplumun kültürel, sosyal, ve ekonomik olarak gelişmesine temel hazırlayan en önemli alanlardan biridir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine adım atan her bireyin yolculuğu, sınıfta ne öğreteceğini öğrenmeden önce eğitimin ne olduğunu, hangi temellere dayandığını ve insan yaşamındaki yerini anlamakla başlar.

Eğitim Bilimine Giriş kitabı, özellikle eğitim fakültelerinin birinci sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim bilimine ilişkin temel kavramları, terminolojiyi ve kuramsal altyapıyı sistemli biçimde tanımalarına katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Kitapta eğitim biliminin temel kavramlarından tarihsel, felsefi, psikolojik ve sosyolojik temellerine, hukuk, ekonomi, demokrasi ve sanatla ilişkilerinden bilimsel araştırma, teknoloji, yapay zekâ, öğretmenlik mesleği ve Türk Millî Eğitim Sisteminin yapılanmasına kadar geniş bir içerik sunulmaktadır. Bu yönüyle kitabın, öğretmen adaylarının ilerleyen dönemlerde karşılaşacakları meslek bilgisi derslerini daha sağlam bir kavramsal zemin üzerinde anlamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu kitabı hazırlarken temel düşüncemiz, öğretmen adaylarına yalnızca sınavlarda kullanabilecekleri bilgiler sunmak değil, eğitim hakkında düşüncelerini, sorgulamalarını ve mesleğe daha geniş bir bakış açısıyla yaklaşmalarını sağlamaktır. Çünkü iyi bir öğretmenin yalnızca alanını bilen değil, eğitimin toplumsal, kültürel, bilimsel ve insani boyutlarını da kavrayabilen bir eğitimci olması gerektiğine inanıyoruz.

Kitabın bir diğer önemli yönü, farklı üniversitelerde ve eğitim kurumlarında görev yapan, kendi çalışma alanlarında bilgi ve deneyim sahibi akademisyen ve öğretmenlerin katkılarıyla hazırlanmış olmasıdır. Her bölüm, yazarlarının uzmanlık alanlarından beslenmiş, ancak kitabın ortak amacı doğrultusunda eğitim biliminin bütüncül yapısını ortaya koyacak şekilde ele alınmıştır. Bu çeşitliliğin, okuyucuya eğitime farklı pencerelerden bakabilme olanağı sunacağına inanıyorum.

Bu eserin yalnızca öğretmen adaylarına değil, görev başındaki öğretmenlere, eğitim alanında çalışan akademisyenlere ve eğitimi daha yakından anlamak isteyen tüm okuyuculara katkı sağlamasını diliyorum.

Ancak en çok da öğretmenlik yolculuğunun henüz başında olan gençlerin bu kitabın sayfalarında yalnızca kavramlarla değil, gelecekte üstlenecekleri sorumluluğun anlamıyla da karşılaşmalarını önemişiyorum.

Bir öğretmenin mesleki yaşamı boyunca öğrenmesi hiçbir zaman sona ermez. Umuyorum ki bu kitap, öğretmen adaylarımızın uzun yıllar sürecek bu öğrenme yolculuğunda attıkları ilk adımlardan birine eşlik eder, meraklarını artırır ve eğitime daha bilinçli, sorgulayıcı ve duyarlı bir gözle bakmalarına katkı sağlar.

Kitabın ortaya çıkmasında bilgi, deneyim ve emeklerini paylaşan tüm bölüm yazarlarına içtenlikle teşekkür ederim. Eserin öğrencilerimize, öğretmenlerimize, akademisyenlerimize ve eğitimle ilgilenen tüm okuyuculara yararlı olmasını dilerim.

Prof. Dr. Taner ALTUN
Editör

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

EĞİTİM BİLİMİNDE TEMEL KAVRAMLAR..... 1

Taner ALTUN

Özgür Can CAVDAR

2. BÖLÜM

EĞİTİMİN AMAÇLARI, İŞLEVLERİ VE
TOPLUMSAL KURUMLAR VE DİĞER BİLİM DALLARIYLA İLİŞKİSİ 31

Zehra Nur KOYNOĞLU

Beyzanur ŞAT

3. BÖLÜM

EĞİTİM BİLİMLERİNİN FELSEFE İLE İLİŞKİSİ..... 53

Derya KELLEÇİ

BÖLÜM 4

EĞİTİM BİLİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ..... 79

Miraç BAKKALOĞLU

BÖLÜM 5

EĞİTİM VE BİLİM: EĞİTİMDE BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ 103

Bahar CANDAŞ

BÖLÜM 6

EĞİTİMİN SOSYOLOJİK TEMELLERİ 126

Mükremin DURMUŞ

Melihcan AKGÜL

BÖLÜM 7

EĞİTİM BİLİMİ VE PSİKOLOJİ İLİŞKİSİ..... 148

Fatih KOCA

Sena KILIÇ

BÖLÜM 8

EĞİTİM BİLİMİ ve EKONOMİ İLİŞKİSİ	169
Gürhan BEBEK	

BÖLÜM 9

EĞİTİMİN SİYASAL İŞLEVİ	188
Efe BAŞTÜRK	

BÖLÜM 10

EĞİTİMİN HUKUKİ ÇERÇEVESİ.....	207
Salih AKYILDIZ	

BÖLÜM 11

EĞİTİM VE DEMOKRASİ	231
Aybüke BAŞTÜRK	

BÖLÜM 12

EĞİTİM VE SANAT İLİŞKİSİ	255
Zühal DİNÇ ALTUN	

BÖLÜM 13

TEKNOLOJİ VE YAPAY ZEKÂNIN EĞİTİME YANSIMALARI	281
Mehmet KOKOÇ	

BÖLÜM 14

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ	314
Ahmet GÜLAY	

BÖLÜM 15

TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPILANMASI VE ÖZELLİKLERİ	331
Gamze TUTİ	

1. BÖLÜM

EĞİTİM BİLİMİNDE TEMEL KAVRAMLAR

Taner ALTUN¹

Özgür Can CAVDAR²

Giriş

İnsan, dünyaya geldiği andan itibaren kendisini ve içinde yaşadığı çevreyi tanıma, anlama ve anlamlandırma çabası içerisine girer. Bireyin fiziksel, bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden gelişimini tamamlaması, toplumsal yaşama uyum sağlaması ve sahip olduğu potansiyeli gerçekleştirmesi büyük ölçüde eğitim yoluyla mümkün olmaktadır (Fidan, 2012). Bu yönüyle eğitim, yalnızca bireysel gelişimi destekleyen bir süreç değil, aynı zamanda toplumların kültürel birikimlerini gelecek kuşaklara aktaran, toplumsal sürekliliği sağlayan ve sosyal gelişime katkıda bulunan temel bir kurumdur (Sönmez, 2019). Bununla birlikte eğitim, yalnızca bilgi aktarımından ibaret olmayıp bireyin düşünme biçimini, değerlerini, sosyal ilişkilerini ve yaşam becerilerini geliştiren çok boyutlu bir insan yetiştirme süreci olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda eğitim, bireyin kendini gerçekleştirmesine ve toplumsal yaşamın gerektirdiği bilgi, beceri ve değerleri kazanmasına önemli katkılar sunmaktadır.

Eğitim kavramı, çoğu zaman okul, ders ve sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilse de bireyin yaşamı boyunca sürdürdüğü bilgi, beceri, değer ve deneyim kazanma süreçlerini kapsayan çok boyutlu bir olgudur. Bireyin aile içinde edindiği davranışlardan mesleki gelişim amacıyla katıldığı öğrenme etkinliklerine kadar uzanan bu süreç, eğitimin yaşam boyu devam eden bir niteliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda eğitimin doğru anlaşılabilmesi, eğitim bilimleri alanında sıklıkla kullanılan eğitim, öğretim, öğrenme, program, öğretene ve öğrenen gibi temel kavramların anlam ve işlevlerinin kavranmasını gerekli kılmaktadır. Her ne kadar bu kavramlar günlük yaşamda zaman zaman birbirinin yerine kullanılsa da akademik açıdan

---

¹ Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü
ORCID: 0000-0001-9946-7257.

² Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2127-2385.